

ولادت امام زمان سلام الله عليه در اندیشه علمای اهل سنت

اشعه های خورشید دوازدهمین حجت خداوند در سحر گاه نیمه شعبان سال دویست و پنجاه و پنج جری قمی در خانه امام حسن عسکری سلام الله علیه بر تارک دنیا تابید و مژده دوازدهمین حجت حق را نوید داد. نام مادر گرامی اش نرجس خاتون سلام الله علیها می باشد. ولادت آخرین ذخیره الهی امری مسلم و قطعی بوده و هیچ شکی و شبهه ای در این مورد راه ندارد. روایات اهل بیت علیهم السلام بر این امر مهم گواه بوده و بر یقین انسان می افزاید. نه تنها روایات و تصریحات علمای امامیه نسبت به ولادت آن حضرت به مقداری کافی وجود دارد، بلکه عالمان اهل تسنن در قرون متمادی نیز نسبت به ولادت آن حضرت تصریحات فراوانی داشته اند که در این نوشته به نظرات پنجاه تن از اندیشمندان و بزرگان اهل تسنن پیرامون ولادت امام زمان سلام الله علیه اشاره می شود:

۱. علی بن الحسین بن علی المسعودی الشافعی (متوفای ۳۴۶هـ)

۲. ابوالفضل الشافعی الحسکفی (متوفای ۵۵۳هـ)

۳. ابن الازرق الفارقی (متوفای ۵۷۱هـ)

۴. عماد الدین الاصفهانی (متوفای ۵۹۷هـ)

۵. فخر الرازی الشافعی (متوفای ۶۰۴هـ)

۶. محمد بن محمد بن عبد الکریم ابن الاثیر الجزری (متوفای ۶۳۰هـ)

۷. محی الدین ابن العربی (متوفای ۶۳۸هـ)

۸. سبط ابن الجوزی (متوفای ۶۵۴هـ)

۹. محمد بن یوسف الکنجی (متوفای ۶۵۸هـ)

١٠. شمس الدين ابن خلكان (متوفاي ٦٨١هـ)
١١. ابن الطقطقي الحسني (متوفاي ٧٠٩هـ)
١٢. ابن فوطي الشيباني (متوفاي ٧٢٣هـ)
١٣. عماد الدين ابوالفداء (متوفاي ٧٣٢هـ)
١٤. شمس الدين الذهبي (متوفاي ٧٤٨هـ)
١٥. زين الدين ابن الوردي (متوفاي ٧٤٩هـ)
١٦. صلاح الدين الصفدي (متوفاي ٧٦٤هـ)
١٧. ابومحمد اليافعي (متوفاي ٧٦٨هـ)
١٨. مسعود بن عمر بن عبدالله التفتازاني (متوفاي ٧٩٢هـ)
١٩. عبد الرحمن ابن خلدون (متوفاي ٨٠٨هـ)
٢٠. محمد ابن شحنة الحلبي (متوفاي ٨١٥هـ)
٢١. عبد الرحمن بن احمد بن محمد جامي (متوفاي ٨١٧هـ)
٢٢. خواجه محمد پارسا (متوفاي ٨٢٢هـ)
٢٣. احمد بن علي قلقندي (متوفاي ٨٢١هـ)
٢٤. ابن حجر العسقلاني الشافعي (متوفاي ٨٥٢هـ)
٢٥. ابن صباغ المالكي (متوفاي ٨٥٥هـ)
٢٦. ابن محمد سراج الدين الرفاعي (متوفاي ٨٨٥هـ)
٢٧. شمس الدين محمد بن طولون (متوفاي ٩٥٣هـ)
٢٨. ابن حجر الهيتمي (متوفاي ٩٧٣هـ)

٢٩. عبد الوهاب الشعرائي (متوفاي ٩٧٤هـ)
٣٠. عبد القادر بن شيخ بن عبد الله العيدروس (متوفاي ٩٨٩هـ)
٣١. السيد محمد بن الحسين السمرقندي (متوفاي ٩٩٦هـ)
٣٢. شمس الدين الرملي (متوفاي ١٠٠٤هـ)
٣٣. أحمد بن يوسف القرمانلي الحنفي (متوفاي ١٠١٩هـ)
٣٤. شهاب الدين ابي فلاح ابن العماد الحنبلي (متوفاي ١٠٨٩هـ)
٣٥. ضامن بن شدقم الحسيني المدني (متوفاي ١٠٩٠هـ)
٣٦. السيد حسن العراقي (متوفاي قرن ٩ يا ١٠هـ)
٣٧. عبدالملك العاصمي المكي (متوفاي ١١١١هـ)
٣٨. عبدالله الشبراوي الشافعي (متوفاي ١١٧٢هـ)
٣٩. جعفر بن حسن بن عبد الكريم البرزنجي (متوفاي ١١٧٧هـ)
٤٠. محمد بن احمد السفاريني الحنبلي (متوفاي ١١٨٨هـ)
٤١. محمد أمين البغدادي السويدي (متوفاي ١٢٤٦هـ)
٤٢. سليمان بن ابراهيم القندوزي الحنفي (متوفاي ١٢٩٤هـ)
٤٣. محمد صديق حسن خان القنوجي (متوفاي ١٣٠٧هـ)
٤٤. ياقوت بن عبد الله الحموي (متوفاي ٦٢٦ هـ)
٤٥. محمد ويس الحيدري (متوفاي 1405هـ)
٤٦. خير الدين الزركلي (متوفاي ١٤١٠هـ)
٤٧. مصطفى بن عبد الرحيم بن برقان الهاشمي (معاصر):

۴۸. شریف أنس الحسني الكتبي (معاصر):

۴۹. عارف احمد عبدالغني (معاصر):

۵۰. عبدالله بن محمد الحشلاف (معاصر):

۵۱. محمد عمر سربازي (معاصر):

حال به تفصیل به نظرات علمای فوق می پردازیم:

۱. علی بن الحسین بن علی المسعودي الشافعي (متوفای ۳۴۶هـ)

مسعودي از دانشمندان پر آوازه شافعي مذهب پیرامون ولادت آن حضرت چنین می نویسد:

الإمام الثاني عشر وفي سنة ستين ومائتين قبض أبو محمد الحسن بن علي بن محمد بن علي بن موسي بن جعفر بن محمد بن علي بن الحسين بن علي بن أبي طالب عليهم السلام في خلافة المعتمد، وهو ابن تسع وعشرين سنة، وهو أبو المهدي المنتظر....

مروج الذهب، ج ۴ ص ۱۶۰

امام دوازدهم و در سال دویست و شصت ابو محمد حسن بن علي بن محمد بن علي بن موسي بن جعفر بن محمد بن علي بن الحسين بن علي بن أبي طالب عليهم السلام (امام حسن عسكري سلام الله عليه) در دوران خلافت معتمد از دنیا رفت در حالی که سنش بیست و نه سال بود. او پدر مهدي منتظر بود.

۲. ابوالفضل الشافعي الحصكفي (متوفای ۵۵۳هـ)

أبو الفضل يحيي بن سلامة بن الحسين حصكفي يكي از بزرگان اهل سنت است که وجود حضرت مهدي عليه السلام را مفروغ عنه گرفته و در باره آن حضرت و سایر ائمه اهل بیت عليهم السلام شعر سروده است .

ابن كثير دمشقي سلفي پس از نقل غزل طولاني از او مي نويسد:
ثم خرج من هذا التغزل إلي مدح أهل البيت والأئمة الإثني عشر رحمهم الله

وسائلي عن حب أهل البيت

هل أقر إعلانا به أم أجد

هيئات ممزوج بلحمي ودمي

حبهم هو الهدى والرشد

حيدرة والحسنان بعده

ثم علي وابنه محمد

وجعفر الصادق وابن جعفر

موسي ويتلوه علي السيد

أعني الرضي ثم ابنه محمد

ثم علي وابنه المسدد

والحسن الثاني ويتلو تلوه

محمد بن الحسن المفتقد

...

فلا يظن رافضي أنني

واففته أو خارجي مفسد

...

والشافعي مذهبي مذهبه لأنه في قوله مؤيد

اتبعته في الأصل والفرع معا فليتبعني الطالب المرشد

إني يأذن الله تاج سابق إذا وني الظالم ثم المفسد

البداية والنهاية، ج ١٤ ص ١٥٤-١٥٥

پس از این غزل به مدح اهل بیت و ائمه دوازده گانه می پردازند و می گوید:

ای کسی که از من در باره محبت اهل بیت سؤال می کنی که آیا آشکارا به آن اقرار می کنم یا منکر

می شوم؟

بدان ! هرگز انکار نمی کنم، محبت آنان با گوشت و خون من آمیخته شده است . محبت آنان هدایت و

رشد است . مقصود از اهل بیت، حیدر است و حسنین و ... دوازدهمین آنان حسن است که بعد از او محمد

بن الحسن خواهد آمد که الآن غائب شده است.

کسی گمان نکند که من رافضی شده و با آنان موافق هستم یا این که خارجی و فاسد هستم . مذهب

من شافعی است؛ زیرا او در دیدگاهش تأیید شده است. من از شافعی در اصل و فرع پیروی می کنم ؛ پس

هر کسی خواهان هدایت است از من پیروی کند... .

٣. ابن الزرق الفارقی (متوفای ٥٧١ هـ)

ابن ازرق فارقی، از علمای برجسته ی اهل سنت در کتاب تاریخ خود، زمان ولادت حضرت ولی عصر

عجل الله تعالی فرجه الشریف را ذکر کرده چنانچه می نویسد:

إن الحجة المذكور ولد تاسع شهر ربيع الأول سنة ثمان وخمسين ومائتين، وقيل ثامن شعبان سنة

ست وخمسين، وهو الأصح.

تاریخ الفارقی ص ٢٦

همانا، حجت یاد شده (حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه) در نهم ربیع الاول از سال ۲۵۸هـ به دنیا آمد، البته گفته شده در هشتم شعبان از سال ۲۵۶ بوده و این قول صحیحتر می باشد

نکته: هر چند این متن به اصل ولادت امام عصر علیه السلام اشاره شده است، اما باید به این نکته توجه کرد که قول به ولادت امام زمان علیه السلام در نهم ربیع الاول و یا هشتم شعبان سال دویست و پنجاه و شش و یا دویست و پنجاه و هشت صحیح نیست.

۴. عماد الدین اصفهانی (متوفای ۵۹۷ هـ)

عماد الدین اصفهانی، از دیگر علمای اهل سنت که به صراحت به ولادت حضرت مهدی «سلام الله علیه» اعتراف نموده است:

مولد ابی القاسم محمد المنتظر، بسر من رأی، یوم الجمعة ثانی عشر من شهر رمضان

البستان الجامع، ص ۱۹۰

ولادت ابی القاسم محمد منتظر در سامراء روز جمعه، دوازدهم ماه مبارک رمضان بوده است.

۵. فخر الرازی الشافعی (متوفای ۶۰۴ هـ)

فخر الدین رازی مفسر نامدار اهل سنت در کتاب الشجره المبارکه در شرح حال امام عسکری علیه السلام می نویسد:

أما الحسن العسکری الإمام (ع) فله إبنان وبنتان ، أما الإبنان فأحدهما صاحب الزمان عجل الله فرجه الشریف ، والثانی موسی درج فی حیاة أبیه وأما البنتان ففاطمة درجت فی حیاة أبیها ، وأم موسی درجت أيضاً.

الشجرة المباركة في أنساب الطالبيه، ص ۷۸ - ۷۹

امام حسن عسکری، دو پسر و دو دختر داشت. اما دو پسر او یکی صاحب الزمان است و دیگری موسی که در زمان حیات پدرش از دنیا رفت. اما دخترانش یکی فاطمه و دیگری ام موسی بود که هر دو در زمان حیات پدرش از دنیا رفتند.

۶. محمد بن محمد بن عبد الکریم ابن الاثیر الجزری (متوفای ۶۳۰هـ)

ابن اثیر جزری، در کتاب معتبر الکامل فی التاریخ تصریح می کند که امام عسکری علیه السلام فرزندی به نام م ح م د داشته است:

وفیها توفی الحسن بن علی بن محمد بن علی بن موسی بن جعفر بن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن اَبی طالب (ع) . وهو أبو محمد العلوي العسکری وهو أحد الأئمة الاثني عشر علي مذهب الامامية ، وهو والد محمد الذي يعتقدونه المنتظر بسرداب سامرا وكان مولده سنة اثنتين وثلاثين ومائتين.

الکامل فی التاریخ، ج ۶، ص ۲۴۹ - ۲۵۰

در سال ۲۶۰ هجری قمری حسن بن علی ... علیهم السلام از دنیا رفت. او ابو محمد عسکری یکی از ائمه دوازده گانه مذهب امامیه است . او پدر محمد است که شیعیان منتظر او از سرداب سامرا هستند.

۷. محی الدین ابن العربی (متوفای ۶۳۸هـ)

ابن عربی از جمله علمای اهل سنتی است که به ولادت امام زمان سلام الله علیه اشاره کرده است اما نکته قابل توجه این است که این کلام وی در کتاب الفتوحات المکیة تحریف شده است اما شعرانی، از علمای اهل سنت به نقل از کتاب فتوحات مکیه چنین نقل می کند:

وعبارة الشيخ محي الدين في الباب السادس والستين وثلمائة من الفتوحات: ... وهو من عتره رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم من ولد فاطمة رضي الله عنها جده الحسين بن علي بن أبي طالب، ووالده

الحسن العسكري ابن الإمام علي النقي - بالنون - ابن محمد التقي - بالتاء - ابن الإمام علي الرضا، ابن الإمام موسى الكاظم، ابن الإمام جعفر الصادق، ابن الإمام محمد الباقر، ابن الإمام زين العابدين علي، ابن الإمام الحسين، ابن الإمام علي بن أبي طالب.

اليواقيت والجواهر ج ١ ص ٥٦٢

و عبارت شيخ محي الدين در باب سي صد و شصت و شش در كتاب الفتوحات [المكية] چنين است:
... او از عترت رسول الله صلي الله عليه و آله از فرزندان حضرت فاطمه سلام الله عليها مي باشد كه پدرش حسن عسكري فرزند امام علي النقي ... مي باشد.

٨. سبط ابن الجوزي (متوفاي ٦٥٤هـ)

سبط ابن الجوزي، از علمای اهل سنت پیرامون امام زمان سلام الله عليه چنين مي نويسد:

فصل في ذكر الحجة المهدي هو محمد بن الحسن بن علي بن محمد بن علي بن موسى الرضا بن جعفر بن محمد ابن علي بن الحسين بن علي بن ابي طالب عليه السلام وكنيته أبو عبد الله وأبوالقاسم وهو الخلف الحجة صاحب الزمان، القائم المنتظر والتالي وهو الآخر الأئمة.

تذكرة الخواص، ص ٣٦٣

فصلي در ذكر الحجة مهدي او محمد فرزند حسن بن علي بن محمد بن علي بن موسى الرضا بن جعفر بن محمد ابن علي بن الحسين بن علي بن ابي طالب عليه السلام مي باشد. كنيه اش ابو عبد الله و ابو القاسم است و او همان خلف الحجة و صاحب الزمان مي باشد. قائم و منتظر و تالي و آخرين ائمه مي باشد.

۹. محمد بن يوسف گنجي (متوفاي ۶۵۸هـ)

محمد بن يوسف گنجي شافعي در كتاب كفايه الطالب در شرح حال امام عسكري عليه السلام مي

نويسد:

وهو الإمام بعد الهادي، مولده بالمدينة في شهر ربيع الآخر سنة إثنين وثلاثين ومأتين وقبض يوم الجمعة لثمان خلون من شهر ربيع الأول سنة ستين ومأتين له يومئذ ثمان وعشرون سنة ودفن في داره بسر من رأي في البيت الذي دفن فيه أبوه ، وخلف إبنه وهو الإمام المنتظر.

كفاية الطالب، ص ۴۵۸

او بعد از هادي به امامت رسيد در ربيع الثاني سال دويست و سي و دو به دنيا آمد و در روز جمعه هشت روز از ربيع الاول گذشته بود، در سال دويست و شصت از دنيا رفت که در آن روز عمرش بيست و هشت سال بوده و در خانه خودش، همان خانه اي که پدرش در ان دفن شده بود دفن شد. پس از خود فرزندي را به جاي گذاشت که او امام منتظر است.

۱۰. شمس الدين ابن خلکان (متوفاي ۶۸۱هـ)

ابن خلکان در كتاب وفيات الأعيان تصريح مي کند که حضرت مهدي عجل الله تعالي فرجه الشريف در شب جمعه نيمه شعبان سال ۲۵۵ هجري قمري به دنيا آمد و در هنگام وفات پدر بزرگوارش پنج ساله بوده است.

هر چند که او نیز همانند ذهبي دروغ هاي ديگري افزوده است چنان چه مي نويسد:

۵۶۲ أبو القاسم المنتظر: أبو القاسم محمد بن الحسن العسكري بن علي الهادي بن محمد الجواد المذكور قبله ثاني عشر الأئمة الاثني عشر علي اعتقاد الامامية المعروف بالحجة وهو الذي تزعم الشيعة أنه

المنتظر والقائم والمهدي وهو صاحب السرداب عندهم وأقاربهم فيه كثيرة وهم ينتظرون ظهوره في آخر الزمان من السرداب بسر من رأي.

كانت ولادته يوم الجمعة منتصف شعبان سنة خمس وخمسين ومائتين ولما توفي أبوه وقد سبق ذكره كان عمره خمس سنين ...

وفيات الأعيان و انباء أبناء الزمان، ج ٢، ص ٩٤

ابوالقاسم محمد فرزند امام حسن عسكري «عليهما السلام» كه بنا بر اعتقاد شيعيان دوازدهمين امام و معروف به حجت مي باشد، همان است كه شيعيان گمان مي كنند او منتظر و قائم و مهدي است كه صاحب سرداب بوده و در باره ايشان صحبت هاي زيادي شده است، شيعيان منتظر ظهور وي در آخر الزمان از سرداب سامراء مي باشند

ولادت او روز جمعه نيمه شعبان در سال دويست و پنجاه و پنج هجري مي باشد، و وقتي پدر ايشان وفات يافتند، عمر او پنج سال بوده است.

١١. ابن الطقطقي الحسني (متوفاي ٧٠٩هـ)

صفي الدين محمد بن تاج الدين نسب شناس اهل سنت ، معروف به ابن طقطقي حسني در باره حضرت ولي عصر عجل الله تعالى فرجه الشريف مي نويسند:

ولم يذكر للامام الحسن العسكري ولد الا ولده الامام ابوالقاسم محمد مهدي صاحب الزمان عجل الله تعالى فرجه الشريف، وهو الذي ذهب الشيعة الامامية الاثنا عشرية الي بقائه، و أنه المهدي الذي يظهر في آخر الزمان، حسب ما بشر به جده رسول الله، مولده ليلة النصف من شعبان سنة ست و خمسين و مائتين، وهذا هو الصحيح، وقيل غير ذلك، امه ام ولد تدعي نرجس و قيل صفية، ولد بسر من رأي.

الاصيلي في انساب الطالبين ص ١٦١

برای امام حسن عسکری سلام الله علیه فرزندی به غیر از ابوالقاسم محمد مهدی صاحب الزمان عجل الله تعالی فرجه الشریف ذکر نشده است، شیعیان در باره ایشان اعتقاد دارند که تا کنون زنده است و او همان مهدی منتظر است که در آخر الزمان ظهور می کند همانطور که جد ایشان رسول خداوند صلی الله علیه و اله وسلم بشارت دادند، ولادت ایشان نیمه شعبان دویست و پنجاه و شش بنابر نظر صحیح می باشد و مادر ایشان نرجس یا صفیه نامیده می باشد، محل ولادت ایشان نیز سامرا است.

۱۲. ابن فوطی الشیبانی (متوفای ۷۲۳هـ)

ابن فوطی با صراحت تمام مسئله ولادت امام عصر علیه السلام و دو غیبت ایشان را در کتاب خودش چنین ذکر کرده است:

القائم المنتظر، صاحب الزمان، الامام الثاني عشر أبو القاسم محمد بن الحسن العسکری بن علی الهادی العلوی الحسینی المهدي وهو القائم بالحق وقد ذكرنا ألقابه فيما تقدم على مقتضى الترتيب الذي التزمناه، وكان مولده كما ذكرناه سنة خمس أو سنة سبع وخمسين ومائتين قبل مضي آبيه بسنتين وسبعة أشهر وكان مولده ليلة النصف من شعبان وله قبل قيامه غيبتان، إحداهما أطول من الأخرى جاءت بذلك الأخبار.

مجمع الآداب في معجم الألقاب، ج ۳ ص ۳۳۰

القائم المنتظر، صاحب الزمان، امام دوازدهم. او أبو القاسم محمد بن الحسن العسکری بن علی الهادی العلوی الحسینی المهدي و اوست قیام کننده به حق، و ما القاب ایشان را بنابر مقتضای ترتیبی که داشتیم ذکر کردیم، و ولادت ایشان در سال ۲۵۵ یا ۲۵۷ دو سال و هفت ماه قبل از رحلت پدرش در نیمه شعبان بود، و برای او قبل از ظهورش دو غیبت است یکی از دیگری طولانی تر می باشد و در این باره روایت هایی نقل شده است.

۱۳. عماد الدين ابوالفداء (متوفاي ۷۳۲هـ)

عماد الدين ابو الفداء از مورخين اهل سنت در باره حضرت ولي عصر عجل الله تعالي فرجه الشريف مي

نويسد:

والحسن العسكري المذكور هو والد محمد المنتظر صاحب السرداب و محمد المنتظر المذكور هو ثاني عشر الائمة الاثني عشر علي راي الامامية ويقال له القائم و المهدي و الحجة و ولد المنتظر المذكور في سنة خمس و خمسين و مائتين

تاريخ ابي الفداء، ص ۴۵

امام حسن عسكري ياد شده همان پدر محمد منتظر صاحب سرداب مي باشد، و محمد منتظر دوازدهمين امام شيعيان مي باشد و به قائم، مهدي، والحجة لقب داده اند، ولادت ايشان در سال دويست و پنجاه و پنج مي باشد.

۱۴. شمس الدين الذهبي (متوفاي ۷۴۸هـ)

شمس الدين ذهبي، از بزرگان اهل سنت و از صاحب نظران در عرصه علم رجال، درايه، حديث، تاريخ و انساب در چندين كتاب خود؛ از جمله : العبر في خبر من غبر، تاريخ الإسلام، سير أعلام النبلاء تصريح کرده است که امام عسكري عليه السلام فرزندي به نام (م ح م د) داشته که در سال ۲۵۶ هجري به دنيا آمده است.

وي در كتاب العبر مي نويسد:

وفيهما محمد بن الحسن العسكري بن علي الهادي محمد الجواد بن علي الرضا بن موسي الكاظم بن جعفر الصادق العلوي الحسيني أبو القاسم الذي تلقبه الرافضة الخلف الحجة و تلقبه بالمهدي وبالمنتظر وتلقبه بصاحب الزمان وهو خاتمة الاثني عشر... .

العبر في خبر من غبر ، ج ١ ، ص ٣٨١

در سال دویست و پنجاه و شش محمد بن الحسن العسكري ... که رافضی ها او را با القابی همچون :
خلف الحجة ، مهدي ، منتظر و صحاب الزمان یاد می کنند، به دنیا آمد . او آخرین امام از ائمه دوازده گانه
است.

و در کتاب تاریخ الإسلام در شرح حال امام عسكري عليه السلام می نویسد:

الحسن بن علي بن محمد بن علي الرضا بن موسي بن جعفر الصادق . أبو محمد الهاشمي الحسيني
أحد أئمة الشيعة الذين تدعي الشيعة عصمتهم . ويقال له الحسن العسكري لكونه سكن سامراء ، فإنها يقال
لها العسكر .

وهو والد منتظر الرافضة .

وَأما ابنه محمد بن الحسن الذي يدعوه الرافضة القائم الخلف الحجة ، فولد سنة ثمان وخمسين ، وقيل
: سنة ست وخمسين . عاش بعد أبيه سنتين ثم عدم ، ولم يعلم كيف مات . وأمه أم ولد.

تاریخ الإسلام ووفیات المشاهیر والأعلام، ج ١٩ ص ١١٣

حسن بن علي بن محمد ... عليه السلام یکی از ائمه شیعه است که آن ها اعتقاد به عصمت آنان دارد.
به او حسن عسكري گفته می شود چرا که در سامراء زندگی می کرد. به همین جهت به سامراء عسکر گفته
می شود.

او پدر همان شخصی است که رافضی ها منتظر او هستند....

اما فرزندش محمد بن الحسن که رافضی ها و را قائم و خلف الحجة می نامند در سال دویست و
پنجاه و هشت یا دویست و پنجاه و شش به دنیا آمد و دو سال بعد از پدرش زندگی کرد و سپس معدوم
شد و مشخص نشد که چگونه مرد.

نکته: مشخص است که ذهبی به اصل ولادت آن حضرت اشاره می کند هر چند در ادامه سعی دارد تا غیبت آن حضرت را از دنیا رفتن ایشان جلوه دهید که سخن وی ارزش علمی ندارد و باطل است.
وی همچنین در سیر اعلام النبلاء، امام زمان سلام الله علیه را فرزند امام حسن عسکری سلام الله علیه معرفی می کند چنان چه می نویسد:

المنتظر الشریف أبو القاسم محمد بن الحسن العسکری بن علی الهادی ابن محمد الجواد بن علی الرضی بن موسی کاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن زین العابدین بن علی بن الحسین الشهید بن الامام علی بن ابي طالب العلوي الحسيني خاتمة الاثني عشر.

سیر اعلام النبلاء، ج ۱۳ ص ۱۱۹-۱۲۰

المنتظر الشریف، ابو القاسم محمد بن الحسن العسکری بن علی الهادی ابن محمد الجواد بن علی الرضی بن موسی کاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن زین العابدین بن علی بن الحسین الشهید بن الامام علی بن ابي طالب العلوي الحسيني آخرین نفر از [امامان] دوازده گانه است.

۱۵. زین الدین ابن الوردی (متوفای ۷۴۹هـ)

ایشان با صراحت مسئله ولادت امام عصر علیه السلام را چنین ذکر کرده است:

وَالْحَسَنُ الْعَسْكَرِيُّ وَالِدُ مُحَمَّدِ الْمُنْتَظَرِ صَاحِبِ السَّرْدَابِ، وَالْمُنْتَظَرُ ثَانِي عَشْرَهُمْ وَيَلْقَبُ أَيْضًا الْقَائِمَ وَالْمُهْدِيَّ وَالْحَجَّةَ، وَمَوْلِدُ الْمُنْتَظَرِ سَنَةَ خَمْسٍ وَخَمْسِينَ وَمِائَتَيْنِ.

تاریخ ابن الوردی، ج ۱ ص ۲۳۲

و [امام] حسن عسکری، پدر محمد منتظر صاحب سرداب، و دوازدهمین امام شیعیان، که لقب مهدی و حجت و قائم را به او داده ند که ولادتش سال دویست و پنجاه و پنج هجری می باشد.

۱۶. صلاح الدین الصفدی (متوفای ۷۶۴هـ)

خليل بن أيبك صفدي، يكي ديگر از بزرگان اهل سنت است كه به ولادت حضرت مهدي عليه السلام تصريح کرده است . وي در الوافي بالوفيات مي نويسد:

الحجة المنتظر محمد بن الحسن العسكري بن علي الهادي ابن محمد الجواد بن علي الرضا بن موسي الكاظم بن محمد الباقر بن زين العابدين علي بن الحسين بن علي بن أبي طالب رضي الله عنهم الحجة المنتظر ثاني عشر الأئمة الأثني عشر هو الذي تزعم الشيعة انه المنتظر القائم المهدي وهو صاحب السرداب عندهم وأقوابلهم فيه كثيرة ينتظرون ظهوره آخر الزمان من السرداب بسر من رأي ولهم إلي حين تعليق هذا التاريخ أربع مائة وسبعة وسبعين سنة ينتظرونه ولم يخرج ولد نصف شعبان سنة خمس وخمسين.

الوافي بالوفيات، ج ٢، ص ٢٤٩

حجت منتظر ، محمد بن الحسن العسكري ... دوازدهمين امام مذهب دوازد امامي است ... او در نيمه شعبان سال دويست و پنجاه و پنج به دنيا آمده است.

١٧. ابو محمد اليافعي (متوفاي ٧٦٨ هـ)

ابو محمد اليافعي، از علماي سرشناس اهل سنت درباره حضرت ولي عصر عجل الله تعالي فرجه الشريف مي نويسد:

وفيها وقيل في سنة ستين توفي الشريف العسكري الحسن بن علي بن محمد ابن علي بن موسي الرضي بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن علي زين العابدين ابن الحسين بن علي بن ابي طالب رضي الله تعالي عنهم أحد الأئمة الاثني عشر علي اعتقاد الامامية وهو والد المنتظر صاحب السرداب.

مرآة الجنان وعبرة اليقظان، ج ٢ ص ٨١

در سال دویست و سی و دو و یا گفته شده در سال دویست و شصت هجری عسکری، حسن بن علی بن محمد ... از دنیا رفت . او یکی از ائمه دوازدهگانه بنا بر اعتقاد مذهب امامیه است . او پدر منتظر صاحب سرداب است.

۱۸. مسعود بن عمر بن عبدالله التفتازانی (متوفای ۷۹۲هـ)

تفتازانی عالم شهیر اهل سنت نیز ضمن ذکر نسب حضرت مهدی علیه السلام، به داشتن فرزندی برای امام حسن عسکری سلام الله علیه اعتراف نموده است.

احمد بن حسن الأجهوری به نقل از تفتازانی بر اساس کتاب عقائد النسفی به این مساله تصریح می کند هر چند متن فوق از کتاب عقائد النسفی تحریف شده است چنان چه می نویسد:

قال السعد التفتازانی فی شرح عقائد النسفی: ان المهدي بن حسن العسکری بن علی النقی بن محمد الجواد [بن] علی الرضا بن موسی کاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن زید بن علی بن زین العابدین بن الحسین بن الامام علی کرم الله وجهه.

مشارحة الانوار فی آل البيت الأطهار، ص ۲۵

سعد الدین تفتازانی در شرح عقائد نسفی چنین گفته است: مهدی فرزند حسن عسکری فرزند علی النقی فرزند محمد الجواد [فرزند] علی الرضا فرزند موسی کاظم فرزند جعفر الصادق فرزند محمد الباقر فرزند زید فرزند علی فرزند زین العابدین فرزند حسین فرزند امام علی کرم الله وجهه می باشد.

نکته: هر چند نسفی تصریح می کند که امام زمان سلام الله علیه فرزند امام حسن عسکری علیه السلام می باشد، اما زید را نیز در نسب آن حضرت بیان می کند در حالی که چنین نیست و امامت از امام سجاد علیه السلام به امام باقر علیه السلام منتقل شده است نه به زید و سپس به امام باقر صلوات الله علیه.

۱۹. عبد الرحمن ابن خلدون (متوفاي ۸۰۸هـ)

ابن خلدون مورخ شهير اهل سنت، ضمن شمردن معصومين عليهم السلام درباره حضرت ولي عصر عليه السلام اينگونه مي نويسد:

ثم ابنه حسن العسكري ووفاته سنة ستين ومائتين. ثم ابنه محمد المهدي وهو الثاني عشر وهو عندهم حي منتظر وأخبارهم معروفة.

تاريخ ابن خلدون ج ۴ ص ۱۴۸

سپس فرزندش [فرزند امام هادي عليه السلام] حسن عسكري که در سال دويست و شصت يافت، و بعد از آن فرزندش محمد المهدي مي باشد. او که دوازدهمين نفر بوده و نزد شيعيان زنده و منتظر مي باشد و اخبار شيعه در باره ايشان معروف است.

۲۰. محمد ابن شحنة الحلبي (متوفاي ۸۱۵هـ)

ابن شحنة نیز به صراحت مسئله ولادت امام عصر عليه السلام و اينکه ايشان فرزند امام حسن عسكري عليه السلام مي باشند را چنين ذکر کرده است:

وولد لهذا الحسن ولده محمد المنتظر ثاني عشرهم ويقال له القائم والمهدي والحجة ولد في سنة خمس و خمسين ومائتين.

روضة المناظر في علم الأوائل والأواخر، ص ۷۸-۷۹

و براي حسن [عسكري]، فرزندی به نام محمدمنتظر مي باشد که امام دوازدهم شيعيان مي باشد، و به او قائم و مهدي و حجت نیز گفته مي شود که در سال دويست و پنجاه و پنج هجري به دنيا آمد

۲۱. عبد الرحمن بن احمد بن محمد جامي (متوفاي ۸۱۷هـ)

عبد الرحمن جامي، از علمای اهل سنت در فصل ششم از کتاب خویش پیرامون امام زمان سلام الله علیه چنین می نویسد:

ذکر محمد بن حسن بن علی بن محمد بن علی الرضا رضي الله عنهم وي امام دوازدهم است و کنیت وي ابوالقاسم است ... ولادت وي در سر من رای بوده است.
وي سپس داستان ولادت امام زمان سلام الله علیه را از قول حکیمه خاتون سلام الله علیه به نحو مفصل نقل می کند.

شواهد النبوة، ص ۲۵۸-۲۵۹

۲۲. خواجه محمد پارسا (متوفاي ۸۲۲هـ)

خواجه محمد پارسا از علمای حنفی با صراحت مسئله ولادت امام عصر علیه السلام را چنین ذکر کرده است:

ولم يخلف الحسن العسكري رضي الله عنه ولدا ظاهرا ولا باطنا غير أبي القاسم محمد المنتظر المسمى بالقائم عند الإمامية وكان مولد المنتظر رضي الله عنه ليلة النصف من شعبان سنة خمس وخمسين ومائتين واما أم ولد يقال لها نرجس.

فصل الخطاب بوصل الأحباب، ص ۴۴۳

و حسن عسكري رضي الله عنه در ظاهر و باطن فرزندی غیر از ابوالقاسم محمد منتظر که نزد شیعیان به قائم نامیده می شود، ندارد، و ولادت منتظر رضي الله عنه نیمه شعبان سال دویست و پنجاه و پنج می باشد. مادرش کنیزی بود که گفته شده نامش نرجس بوده است.

۲۳. احمد بن علي قلقشندي (متوفاي ۸۲۱هـ)

قلقشندي از جمله علمای اهل سنتی است که حضرت ولی عصر علیه السلام را فرزند امام حسن عسکری علیه السلام معرفی نموده و به اعتقاد شیعیان نسبت به حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف اشاره کرده است چنان چه در ضمن شمارش ائمه صلوات الله علیهم اجمعین چنین می نویسد:

ثم ابنه الحسن الزكي المعروف بالعسكري، ثم ابنه محمد الحجة و يقال القائم، و هو ثاني عشره، و يعتقدون حياته و ينتظرون خروجه.

قلائد الجمان، ص ۱۶۴

سپس فرزندش [امام هادی سلام الله علیه] حسن زکی است که به عسکری معروف است، سپس فرزندش محمد الحجة است که به او قائم نیز گفته می شود که او دوازدهمین نفر آنان است که معتقد به حیات او بوده و منتظر خروجش می باشند.

وي در کتاب دیگرش نیز به همین مطلب تصریح می کند.

رک: نهاية الارب، ص ۱۲۴

۲۴. ابن حجر العسقلاني الشافعي (متوفاي ۸۵۲هـ)

ابن حجر عسقلانی، یکی دیگر از بزرگان علم رجال و حدیث اهل سنت است که تولد حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف را مفروغ عنه گرفته و امام عسکری علیه السلام را پدر آن حضرت خوانده است.

وي در کتاب لسان المیزان در شرح حال جعفر بن علی برادر امام عسکری علیه السلام می نویسد:

۴۹۳ جعفر بن علي بن محمد بن علي بن محمد بن علي بن موسي بن جعفر بن محمد بن علي بن الحسين بن علي بن أبي طالب الحسيني أخو الحسن الذي يقال له العسكري وهو الحادي عشر من الأئمة الإمامية ووالد محمد صاحب السرداب.

لسان الميزان، ج ۲ ص ۴۶۰

جعفر بن علي بن محمد ... برادر حسن است که به او عسكري گفته مي شود . حسن عسكري امام يازدهم از ائمه دوازده گانه مذهب اماميه است که پدر محمد صاحب سرداب بوده است.

۲۵. ابن صباغ المالكي (متوفاي ۸۵۵هـ)

علي بن محمد بن أحمد مشهور به ابن صباغ مالكي در كتاب الفصول المهمة تصريح به ولادت آن حضرت کرده و القاب ايشان را شمرده است:

ولد أبو القاسم محمد الحجة بن الحسن الخالص بسر من رأي ليلة النصف من شعبان سنة ۲۵۵ للهجره ، وأما نسبه أباً وأماً فهو أبو القاسم محمد الحجة بن الحسن الخالص بن علي الهادي بن محمد الجواد بن علي الرضا بن موسي الكاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن علي زين العابدين بن الحسين بن علي بن أبي طالب (ع) ، وأما أمه فأم ولد يقال لها : نرجس خير أمة ، وقيل : إسمها غير ذلك ، وأما كنيته فأبو القاسم ، وأما لقبه فالحجة والمهدي والخلف الصالح والقائم المنتظر وصاحب الزمان وأشهرها المهدي.

الفصول المهمة في معرفة الأئمة، ص ۲۸۲

ابو القاسم محمد الحجة بن الحسن در نيمه شعبان سال دويست و پنجاه و پنج در سامرا به دنيا آمد. اما نسبش از طرف پدر و مادر [چنين است]: ابوالقاسم محمد الحجة فرزند حسن فرزند علي الهادي فرزند محمد الجواد فرزند علي الرضا فرزند موسي الكاظم فرزند جعفر الصادق فرزند محمد الباقر فرزند علي زين العابدين فرزند حسين بن ابى طالب [صلوات الله عليهم اجمعين] مي باشد. مادرش كنيز است كه گفته اند

اسمش نرجس خیر آمه بوده است و گفته شده اسم دیگری هم داشته است. اما کنیه اش ابوالقاسم است.
القابش : حجت، مهدي، خلف الصالح، قائم المنتظر صاحب الزمان و مشهورترین لقبش مهدي است.

۲۶. ابن محمد سراج الدين الرفاعي (متوفاي ۸۸۵هـ)

ابن محمد سراج الدين رفاعي از علمای اهل سنت، با بیان زیبایی اینگونه در باره حضرت مهدي سلام
الله عليه مي نويسد:

(وروی العارفون من سلف أهل البيت) أن الإمام الحسين عليه السلام لما انكشف له في سره أن تولى
الخلافة الروحية التي هي الغوثية والإمامة الجامعة فيه وفي بنيه على الغالب استبشر بذلك وباع في الله نفسه
لنيل هذه النعمة المقدسة فمن الله عليه بأن جعل في بيته كبكة الإمامة وختم بنيه هذا الشأن على أن الحجة
المنتظر الإمام المهدي عليه السلام من ذريته الطاهرة وعصابته الزاهرة- إلى أن قال- فالحسن العسكري عليه
السلام أعقب صاحب السرداب الحجة المنتظر ولي الله الإمام محمد المهدي عليه السلام.

صاح الأخبار في نسب السادة الفاطمية الأخيار ، ص ۴۹-۵۴

عرفاي از گذشتگان اهل بيت عليهم السلام، روایت کردند که امام حسين عليه السلام هنگامی که
دانست خلافت و امامت در ذریه ایشان خواهد بود، خوشحال شدند و جان خویش را در راه خداوند متعال
برای کسب این منزلت تقدیم کرد، پس خداوند متعال منت نهاد و امامت را در فرزندان ایشان قرار داد تا
اینکه به حضرت حجت منتظر مهدي عجل الله تعالی فرجه الشريف خاتمه یابد، پس امام حسن عسكري
عليه السلام، فرزندی به نام حجت و منتظر از خود به جا گذاشتند که امامت را به عهده گرفتند.

۲۷. شمس الدين محمد بن طولون (متوفاي ۹۵۳هـ)

ابن طولون از دیگر علمای اهل سنت درباره ولادت آن حضرت چنین می گوید:

وثاني عشرهم ابنه محمد بن الحسن. وهو أبو القاسم محمد بن الحسن ابن علي الهادي بن محمد الجواد بن علي الرضا بن موسى الكاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن علي زين العابدين بن الحسين بن علي بن أبي طالب رضي الله عنهم.

كانت ولادته رضي الله عنه يوم الجمعة منتصف شعبان سنة خمس وخمسين ومائتين، ولما توفي أبوه المتقدم ذكره، رضي الله عنهما، كان عمره خمس سنين. واسم أمه خمط وقيل نرجس.

الإئمة الإثنى عشر، ص ١١٧

و دوازدهمين نفر آنان، فرزندش محمد بن الحسن است. او ابو القاسم محمد بن الحسن ابن علي الهادي بن محمد الجواد بن علي الرضا بن موسى الكاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن علي زين العابدين بن الحسين بن علي بن أبي طالب رضي الله عنهم مي باشد.

ولادت آن حضرت عليه السلام در روز جمعه نيمه شعبان سال دويست و پنجاه و پنج بوده است. هنگامي که پدرش که ذکر او گذشت ، از دنيا رفت، عمر ايشان پنج سال بوده است. و اسم مادرش خمط و گفته شده نرجس است.

٢٨. ابن حجر الهيتمي (متوفاي ٩٧٣هـ)

ابن حجر مكي، در كتاب الصواعق المحرقة، تصريح مي كند كه امام عسكري عليه السلام فرزندني داشته كه در زمان وفات آن حضرت ٥ ساله بوده است:

ولم يخلف غير ولده أبي القاسم محمد الحجة ، وعمره عند وفاة أبيه خمس سنين ، لكن أتاه الله فيها الحكمة ، ويسمي القائم المنتظر... .

الصواعق المحرقة علي أهل الرفض والضلال والزندقة، ص ٢٠٧

امام عسکري فرزندی غير از ابو القاسم محمد الحجة نداشت که در هنگام وفات پدرش پنج ساله بود؛
اما خداوند به او در آن سن کم حکمت عطا کرد و قائم، منتظر و ... نامیده شده است.

۲۹. عبد الوهاب الشعراني (متوفاي ۹۷۴هـ-)

عبد الوهاب شعراني، يکي از بزرگان اهل سنت در قرن دهم هجري تصريح مي کند که ما منتظر
حضرت مهدي عليه السلام هستيم که او فرزند امام عسکري عليه السلام است و در سال ۲۵۵ به دنيا آمده و
تا امروز ۷۰۶ سال دارد :

المبحث الخامس والستون : في بيان أن جميع أشراف الساعة التي أخبرنا الشارع صلي الله عليه وسلم
حق لا بد أن يقع كلها قبل قيام الساعة وذلك كخروج المهدي ثم الدجال ثم نزول عيسي وخروج الدابة وطلوع
الشمس من مغربها ورفع القرآن وفتح سد يأجوج ومأجوج ، حتي لو لم يبق من الدنيا إلا مقدار يوم واحد
لوقع ذلك كله.

قال الشيخ تقي الدين بن أبي منصور في عقيدته : وكل هذه الآيات تقع في المائة الأخيرة من اليوم
الذي وعد به رسول الله صلي الله عليه وسلم أمته بقوله : إن صلحت أمتي فلها يوم وإن فسدت فلها نصف يوم،
يعني من أيام الرب المشار إليها بقوله «وإن يوما عند ربك كألف سنة مما تعدون».

وقال بعض العارفين: وأول الألف محسوب من وفاة علي بن أبي طالب رضي الله عنه آخر الخلفاء. فإن
تلك المدة كانت من جملة أيام نبوة رسول الله ورسالته فمهد الله تعالي بالخلفاء الأربعة البلاد ، ومراده صلي
الله عليه وسلم إن شاء الله بالألف قوة سلطان شريعته إلي إنتهاء الألف، ثم تأخذ في الاضمحلال إلي أن يصير
الذين غريبا كما بدأ، وذلك الاضمحلال يكون بدايته سنة ثلاثين من القرن الحادي عشر، فهناك يترقب خروج
المهدي. وهو من أولاد الإمام حسن العسکري ، ومولده عليه السلام ليلة النصف من شعبان سنة خمس

وخمسين ومائتين، وهو باق إلي أن يجتمع بعيسي بن مريم عليه السلام، فيكون عمره إلي وقتنا هذا - وهو سنة ثمان وخمسين وتسعمائة - سبعمائة سنة وست سنين.

اليو اقيت والجواهر ، ج ٢ ، ص ١٢٧

بحث شصت وپنجم: در بيان اين مطلب كه علامت هاي قيامت كه حضرت محمد صلي الله عليه واله خبر داده است حق است و بايد همه آن ها قبل از قيامت اتفاق بيفتد. علامت هايي مثل خروج مهدي، پس از آن خروج دجال، سپس خروج عيسي و خروج دابه، بيرون آمدن خورشيد از غرب و طلوع خورشيد از غرب، بالا رفتن قرآن، باز شدن سد ياجوج و ماجوج .

حتي اگر از عمر دنيا به اندازه يك روز باقي مانده باشد، تمام اين علامات اتفاق مي افتد.

قال الشيخ تقي الدين بن أبي منصور در كتاب عقيدة خودش: همه اين نشانه ها در صد سال آخر روزي كه پيامبر صلي الله عليه واله امتش را وعده داده است اتفاق مي افتد. آن جا كه فرمود: اگر امت من اصلاح شود، او يك روز حكومت خواهد كرد و اگر فاسد شوند، نصف روز . مقصود آن حضرت از روز ، روزهايي اس كه خداوند در قرآن به آن اشاره كرده است آن جا كه فرمود: «روز در نزد خداوند به اندازه هزار سالي است كه شما مي شماريد».

بعضي از عرفا گفته اند: هزار سال اول از روز وفات علي بن أبي طالب عليه السلام كه آخرين خليفه است شمرده مي شود. زيرا اين ايام (ايام خلفاي چهار گانه) از ايام نبوت رسول خدا صلي الله عليه واله و پيامبري او شمرده مي شود. پس خداوند به وسيله خلفاي چهار گانه شهرها را آماده كرد. مقصود آن حضرت اين است كه اگر خداوند بخواهد دين در اين هزار سال قوي خواهد بود و سپس دين سقوط مي شود و به همان صورتي كه از اول غريب بود، درمي آيد.

این سقوط از سال سیم قرن یازدهم شروع شده است. از این زمان باید منتظر خروج مهدی بود. و مهدی از اولاد امام حسن عسکری علیه السلام است که در شب نیمه شعبان سال ۲۵۵ هجری به دنیا آمده است و او تا زمانی که با حضرت عیسی بن مریم علیه السلام دیدار کند باقی خواهد ماند. پس عمر آن حضرت تا این سال - ۹۵۸ هـ - هفت صد و شش سال شده است. در سال ۲۶۰ هـ ابو محمد حسن بن علی ... در زمان خلافت معتمد و در سال ۲۹ سالگی از دنیا رفت. او پدر مهدی منتظر است که امام دوازدهم از دیدگاه مذهب دوازده امامی به شمار می رود.

۳۰. عبد القادر بن شیخ بن عبد الله العیدروس (متوفای ۹۸۹ هـ)

عبد القادر عیدروسی در کتاب النور السافر شعری را از شیخ عبد المعطی می نویسد که در آن اسم حضرت را می آورد و می گوید که در رفع گرفتاری خواندن این شعر را تجربه کرده است که خود بهترین دلیل بر ولادت امام عصر علیه السلام می باشد:

قال وقد جربتہما للفرج بعد الشدة مفیدة ومنه فی الإثنی عشر الأئمة

بالمصطفی وعلی البتول

وبالسبطين ثم علی والباقر العلم

جعفر وموسی علی والجواد کذا

علی الحسن وکذا المهدی ذی الشیم.

النور السافر عن أخبار القرن العاشر، ص ۴۷۹-۴۸۱

من این دو شعر را در هنگام رفع گرفتاری تجربه کرده و مفید دیده ام. یکی از این شعرها در باره ائمه

دوازده گانه است :

به حق مصطفی، بتول ... و همچنین به حق مهدی که خالی بر گونه دارد.

۳۱. السيد محمد بن الحسين السمرقندي (متوفاي ۹۹۶هـ)

محمد بن حسين سمرقندي که از او تعبير به علامه نسب شناس شده است، ضمن اختصاص دادن عنواني به امام عصر عجل الله فرجه الشريف به ولادت ايشان تصريح مي کند چنان چه مي نويسد:

الامام محمد المهدي واما ولده محمد المهدي بن الحسن العسكري بن علي الهادي ... فهو الثاني عشر من الائمة. ولد يوم الجمعة منتصف شعبان، سنة خمس وخمسين ومائتين-إلى أن قال:- وكان عمره حين توفي أبوه خمس سنين.

تحفة الطالب بمعرفة من ينتسب إلى عبدالله و أبي طالب، ص ۵۴

امام محمد مهدي. اما فرزندش، محمد المهدي فرزند حسن عسكري فرزند علي هادي... . او دوازدهمين نفر از ائمه است. در روز جمعه نيمه شعبان از سال دويست و پنجاه و پنج به دنيا آمدندز وهنگامي که پدرش وفات کرد، عمرش پنج سال بود.

۳۲. شمس الدين الرملي (متوفاي ۱۰۰۴هـ)

ايشان در پاسخ به پرسشي که از او شده است در خصوص وجود امام عصر عليه السلام استناد کرده است به کلام شخصي که براي او کتابي در اصول دين خوانده است و در آن ذکر وجود امام زمان عليه السلام بوده است و به عنوان پاسخ خودش چنين مي نويسد:

سئل رضي الله عنه: عن مولانا المهدي هل هو موجود الآن أم لا؟

فأجاب: قد قرأ علي شخص من مدة طويلة كتابا في أصول الدين ولا أحفظ الآن اسمه فذكر أن المهدي موجود في البلد الفلانية وسماها وأن طول الأزمنة لا تؤثر فيه انتهى.

فتاوي شمس الدين الرملي المخطوطة، ورقة ۷

از رملي سوال شد؛ آیا حضرت مهدي سلام الله عليه وجود دارد يا خير؟

چنين پاسخ داد: در سابق يك شخصي بر من كتابي با موضوع اصول دين را قرائت كرد، كه الان اسم آن كتاب يادم نيست، و در آن كتاب نوشته شده بود كه مهدي در فلان شهر مي باشد و غيبت طولاني ايشان در وجودشان تاثيري نخواهد گذاشت.

۳۳. أحمد بن يوسف القرماني الحنفي (متوفاي ۱۰۱۹هـ)

احمد بن يوسف القرماني دانشمندی كه در دربار چهار تن از سلاطين عثمان خدمت کرده و در تمام جنگ هاي آنان عليه ايران و عراق و ... شركت داشته، در كتاب أخبار الدول مي نويسد:

في ذكر أبي القاسم محمد الحجة الخلف الصالح :

وكان عمره عند وفاة أبيه خمس سنين ، أتاه الله فيها الحكمة كما أوتيتها يحيي (ع) صبياً ، وكان مربوع القامة ، حسن الوجه والشعر ، أقني الأنف ، أجلي الجبهة .... وإتفق العلماء علي أن المهدي هو القائم في آخر الوقت ... .

أخبار الدول وآثار الأول، ج ۱ ص ۳۵۳ - ۳۵۴

شرح حال ابو القاسم محمد الحجة الخلف الصالح

عمر او در هنگام وفات پدرش پنج سال بوده است. خداوند در كودكي به او حكمت آموخت، همان طوري كه به حضرت يحيي در كودكي اعطا كرد. آن حضرت قامت چهارشانه، صورت و موي زيبا، بيني كشيده، پيشاني نوراني دارد. علما اتفاق دارند كه مهدي همان كسي است كه در آخر الزمان قيام مي كند.

۳۴. شهاب الدين ابي فلاح ابن العماد الحنبلي (متوفاي ۱۰۸۹هـ)

وي با صراحت تمام، امام عسكري عليه السلام را به عنوان پدر امام زمان عجل الله فرجه الشريف معرفي کرده است:

وفيهما الحسن بن علي بن محمد الجواد بن علي الرضا بن موسى الكاظم بن جعفر الصادق العلوي الحسيني، أحد الاثني عشر الذين تعتقد الرافضة فيهم العصمة، وهو والد المنتظر محمد صاحب السرداب

شذرات الذهب في أخبار من ذهب، ج ۳ ص ۲۶۵

و در اين سال الحسن بن علي بن محمد الجواد بن علي الرضا بن موسى الكاظم بن جعفر الصادق العلوي الحسيني وفات کرد، يكي از امامان شيعيان كه نسبت به ايشان اعتقاد عصمت دارند. او پدر منتظر، محمد [حضرت مهدي عجل الله تعالى فرجه الشريف] مي باشد.

۳۵. ضامن بن شذقم الحسيني المدني (متوفاي ۱۰۹۰هـ)

ضامن بن شذقم مدني از علماي اهل سنت، ضمن نامبردن فرزندان حضرت امام جواد عليه السلام، به نام مبارك حضرت ولي عصر عجل الله تعالى فرجه الشريف نيز تصريح مي كند و ايشان را فرزند امام حسن عسكري سلام الله عليه بر مي شمارد.

رك: مختصر تحفة الازهار و زلال الانهار، ص ۷۷۵

۳۶. حسن العراقي (متوفاي قرن ۹ يا ۱۰هـ)

از جمله كساني كه به محضر امام زمان سلام الله عليه مشرف شده اند و توفيق ملاقات با آن حضرت را داشته اند، حسن العراقي، از بزرگان اهل تسنن است. عبدالوهاب شعراني داستان تشرف حسن العراقي كه خود يكي از ادله بر ولادت و حيات آن حضرت است را چنين نقل مي كند:

ومنهـم الشـيـخ العـارـف بـاللـه تـعـالـى سـيـدي حـسـن العـراـقي رـحـمـه اللـه تـعـالـى المـدـفـون بـالـكـوم خـارـج بـاب الشـعـريـه رـضـي اللـه عـنـه بـالقـرب مـن بـركـه الرـطـلي، وجامع البشيري ترددت إليه مع سيدي أبي العباس الحريثي، وقال: أريد أن أحكي لك حكايتي من مبتدأ أمري إلى وقتي هذا كأنك كنت رفيقي من الصغر، فقلت له: نعم .

فقال: كنت شاباً من دمشق، وكنت صانعاً، وكنا نجتمع يوماً في الجمعة على اللهو واللعب، والخمر، فجاءني التنبيه من الله تعالى يوماً ألهذا حُلِّقْتُ ؟ فتركت ما فيهم فيه، وهربت منهم فتبعوا ورائي فلم يدركوني، فدخلت جامع بني أمية، فوجدت شخصاً يتكلم على الكرسي في شأن المهدي عليه السلام، فاشتقت إلى لقائه فصرت لا أسجد سجده إلا وسألت الله تعالى أن يجمعني عليه فيبينما أنا ليله بعد صلاة المغرب أصلي صلاه السنه، وإذا بشخص جلس خلفي، وحسس على كتفي، وقال لي:

قد استجاب الله تعالى دعائك يا ولدي مالك أنا المهدي.

فقلت تذهب معي إلى الدار، فقال نعم، فذهب معي، فقال: أخل لي مكاناً أنفرد فيه فأخليت له مكاناً فأقام عندي سبعة أيام بلياليها، ولقنني الذكر، وقال:

أعلمك وردي تدوم عليه إن شاء الله تعالى تصوم يوماً، وتفطر يوماً، وتصلي كل ليله خمسمائه ركعه.

فقلت: نعم فكنت أصلي خلفه كل ليله خمسمائه ركعه وكنت شاباً أمرد حسن الصورة فكان يقول:

لا تجلس قط إلا ورائي

فكنت أفعل، وكانت عمامته كعمامه العجم، وعليه جبه من وبر الجمال فلما انقضت السبعة أيام خرج، فودعته، وقال لي:

يا حسن ما وقع لي قط مع أحد ما وقع معك قدم علي وردك حتى تعجز، فإنك ستعمر عمراً طويلاً

انتهى كلام المهدي.

از جمله آن‌ها، شیخ عارف به خدا، آقای من حسن عراقی است که در کوم، بیرون باب شعریه نزدیک برکه رطلی و جامع بشیری دفن شده است.

من با آقایم ابو العباس حریتی به نزد او می‌رفتیم، حسن عراقی گفت: از آن جایی که من از کودکی با تو رفیق بودم، می‌خواهم حکایت خودم را برایت بگویم گفتم: بگو. گفت: من جوانی از اهل دمشق و صنعت‌گر بودم.

روزی از روزهای جمعه همراه رفقایم مشغول کار بی‌هوده و نوشیدن شراب بودیم که پیام آگاه کننده و الهام گونه‌ای از جانب خداوند برآید که آیا برای این کارها خلق شده‌ام؟

بعد از آن، از آن کارها دست کشیدم و رفقایم را ترک کردم، دوستان دنبال گشتند؛ اما مرا نیافتند. وارد مسجد جامع بنی امیه شدم و دیدم که شخصی روی منبر در باره مهدی علیه السلام سخن می‌گوید.

بعد از شنیدن آن سخنان مشتاق دیدار مهدی شدم. پس در هر سجده‌ای که می‌کردم از خداوند می‌خواستم که دیدار او را نصیبم کند.

تا این که شبی بعد از نماز مغرب، نماز نافله می‌خواندم که شخصی پشت سر من نشست و دست روی شانه‌ام گذاشت و فرمود: فرزندم خداوند دعای تو را مستجاب کرد، تو را چه شده است، من مهدی هستم. گفتم: آیا به خانه ام می‌روی؟

فرمود: بلی. همراه من به خانه رفت و فرمود: جای خلوت برایم آماده کن. من جای خلوتی آماده کردم آن حضرت هفت شبانه روز ماند و مرا ذکر خدا یاد داد و فرمود: به تو ذکری یاد می‌دهم تا انشاء الله بر آن مداومت کنی: یک روز روزه بگیر و یک روز افطار کن و هر شب پانصد رکعت نماز بگذار.

گفتم: بلی. من هر شب پشت سر او پانصد رکعت نماز می‌کردم. و من جوان بی‌ریش و نیکو صورت بودم. می فرمود:

فقط پشت سر من بنشین و من همن کار را می‌کردم. عمامه او همانند مردم عجم بود و عبایش از کرک شتران بود. پس از گذشت هفت روز خدا حافظی کرد و رفت و به من فرمود:
ای حسن، چیزی که بین من و تو اتفاق افتاده با کسی دیگر اتفاق نیفتاده، پس بر ذکری که یادت دادم، مستدام باش تا جائی که بتوانی؛ چرا که من عمر طولانی خواهم داشت.

۳۷. عبدالملك العاصمي المكي (متوفاي ۱۱۱۱هـ)

عاصمي مكي ضمن اشاره به شهادت امام حسن عسکري سلام الله عليه و تاکید بر اینکه ایشان در جوار پدر گرامیشان حضرت هادي صلوات الله عليه مدفون هستند، پیرامون امام زمان سلام الله عليه چنین می نویسد:

وَأبي محمد الإمام الحسن العسکري بن علي الهادي بن محمد الجواد بن علي الرضا بن موسى الكاظم وهو الإمام بعد أبيه وحادي عشر الأئمة أمه أم ولد اسمها سوسن. مات في أوائل خلافة المعتمد مسموما في يوم الجمعة لثمان خلون من شهر ربيع الأول سنة ستين ومائتين ب سر من رأى ودفن عند قبر أبيه الهادي.
خلف ولده محمداً أوحده وهو الإمام محمد المهدي بن الحسن العسکري بن علي التقي بن محمد الجواد ابن علي الرضا بن موسى الكاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن علي زين العابدين بن الحسين بن علي بن أبي طالب رضي الله تعالى عنهم أجمعين . ولد يوم الجمعة منتصف شعبان سنة خمس وخمسين ومائتين. ولما توفي أبوه كان عمره خمس سنين.

سمط النجوم العوالي، ج ۴ ص ۱۵۰

و ابو محمد امام حسن عسكري فرزند علي الهادي ... او بعد از پدرش امام بود و یازدهمین نفر از ائمه است. مادرش کنیزی بود که نامش سوسن بود.

در اوایل خلافت معتمد مسموم گردید و در روز جمعه هشت روز از ربیع الاول سال دویست و شصت گذشته بود که در سامراء از دنیا رفت و در نزد پدرش علي الهادي دفن شد. فرزندش محمد را به تنهایی بر جای گذاشت و او امام محمد المهدي فرزند حسن عسكري ... میباشد. روز نیمه شعبان سال دویست و پنجاه و پنج به دنیا آمد و هنگامی که پدرش از دنیا رفت، سنش پنج سال بود.

۳۸. عبدالله الشبراوي الشافعي (متوفای ۱۱۷۲ هـ)

ایشان نیز در خصوص ولادت آن حضرت علیه السلام چنین گفته است:

الثاني عشر من الائمة ابوالقاسم محمد الحجة الامام قيل هو المهدي المنتظر.

ولد الامام محمد الحجة ابن الامام الحسن الخالص بسر من رأي ليلة النصف من شعبان سنة خمس و خمسين و مئتين قبل موت ابيه بخمس سنين. وكان أبوه قد أخفاه حين ولد، وستر أمره لصعوبة الوقت وخوفه من الخلفاء فإنهم كانوا في ذلك الوقت يتطلبون الهاشميين ويقصدونهم بالحبس والقتل. كان الامام محمد الحجة يلقب ايضا بالمهدي والقائم والمنتظر والخلف الصالح وصاحب الزمان واشهرها المهدي.

الإتحاف بحب الأشراف، ص ۳۶۹-۳۷۲

دوازدهمین نفر از ائمه ابوالقاسم محمد الحجة ... امام محمد الحجة فرزند امام حسن [عسكري] در نیمه شعبان سال دویست و پنجاه و پنج، پنج سال قبل از فوت پدرش در سامراء بدنیا آمد. هنگامی که به دنیا آمد پدرش او را مخفی کرد و به جهت سختی آن زمان، و ترس از خلفاء امر ایشان را پوشاند چرا که

آنان در آن زمان به دنبال هاشميين بوده و آن را زير نظر مي گرفته كه يا مي كشتند و يا حبسشان مي كردند.

امام محمد الحجة همچنين به مهدي و قائم و منتظر و خلف صالح و صاحب الزمان ملقب بود و مشهور ترينش، مهدي است.

۳۹. جعفر بن حسن بن عبد الكريم البرزنجي (متوفاي ۱۱۷۷هـ)

برزنجي، از جمله شعراي اهل سنتي است كه صراحتا نام امام زمان سلام الله عليه را خاتمه اهل بيت عليهم السلام ذكر مي كند چنان چه مي نويسد:

وبختمهم نجل الرسول محمد مهديًا الاتي الإمام المنتظر

و به ختم آنان [ائمه عليهم السلام]، فرزند [حضرت] محمد [يعني] مهدي كه مي آيد و امام منتظر است.

جالية الكدر، ص ۲۱

شيخ عبد الهادي نجا الاياري در توضيح اين بيت شعر چنين مي نويسد:

اي ختم الائمة الاثني عشر المذكورين اي اخرهم نجل اي ابن الرسول صلي الله عليه وسلم بالواسطه اذ هو ابو القاسم محمد بن ابي محمد الحسن الخالص بن علي الهادي بن محمد الجواد ابن علي الرضا بن موسى الكاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن علي زين العابدين بن الحسين بن علي بن ابي طالب يلقب بالمهدي والحجة والقائم والمنتظر وصاحب الزمان.

الغرر في شرح المنظومة البدرية المسماة جاليه الكدر، ص ۱۱۲

[منظور از مهدي] يعني ختم ائمه دوازده گانه که ذکر شدند يعني آخرين نفر آنان فرزند با واسطه رسول خدا صلي الله عليه [و آله] و سلم چرا که او ابو القاسم محمد بن ابي محمد حسن بن علي ... مي باشد. به مهدي و حجت و قائم و منتظر صاحب الزمان ملقب شده است.

وي همچنين در چند خط قبل تصريح مي کند که امام حسن عسکري سلام الله عليه پدر حضرت مهدي سلام الله عليه بوده و بر هر دو امام معصوم ترضي مي کند.

۴۰. محمد بن احمد السفاريني الحنبلي (متوفاي ۱۱۸۸هـ)

سفاريني حنبلي امام زمان سلام الله عليه را چنين نقل مي کند:

قلت: هو ابوالقاسم محمد بن الحسن العسکري بن علي الهادي بن محمد الجواد بن علي الرضا بن موسي الكاظم بن جعفر الصادق ابن محمد الباقر بن زين العابدين علي بن الحسين بن علي بن ابي طالب رضوان الله عليهم ومحمد بن الحسن هذا ثاني عشر الائمة الاثني عشر علي اعتقاد الاماميه ويعرف بالحجة ... كانت ولادته في منتصف شعبان سنة خمس وخمسين ومائتين.

لوامع الأنوار البهية ، ج ۲ ص ۷۱-۷۲

من [سفاريني] مي گويم: او ابوالقاسم، محمد بن حسن عسکري بن علي الهادي بن محمد الجواد بن علي الرضا بن موسي الكاظم بن جعفر الصادق ابن محمد الباقر بن زين العابدين علي بن الحسين بن علي بن ابي طالب رضوان الله عليهم اجمعين مي باشد اين محمد بن الحسن دوازدهمين نفر از ائمه دوازده گانه بر اساس اعتقاد شيعة است و به حجت شناخته شده است ... ولادت او نيمه شعبان سال دويست و پنجاه و پنج هجري بوده است.

۴۱. محمد أمين البغدادي السويدي (متوفاي ۱۲۴۶هـ)

شيخ أبي الفوز محمد أمين السويدي از علمای اهل سنت در کتاب سبائك الذهب به ولادت آن حضرت تصریح کرده است:

محمد المهدي: وكان عمره عند وفاة أبيه خمس سنين.

سبائك الذهب في معرفة قبائل العرب، ص ۳۴۶

محمد المهدي که عمر او در هنگام وفات پدرش پنج ساله بود.

۴۲. سليمان بن ابراهيم القندوزي الحنفي (متوفاي ۱۲۹۴هـ)

قندوزي حنفي، از علمای اهل سنت، ولادت امام عصر علیه السلام را نزد اشخاص ثقة معلوم و روشن می داند، وی در این باره می نویسد:

فالخبر المعلوم المحقق عن الثقات، ان ولادة القائم كانت ليلة الخامس عشر من شعبان، سنة خمس و خمسين و مائتين في بلدة سامراء.

ينابيع المودة، ص ۵۱۱

خبر معلومی که از افراد مورد اعتماد محقق شده است، این است که ولادت قائم [عجل الله تعالی فرجه الشریف]، نیمه شعبان سال دویست و پنجاه و پنج در سامرا بوده است.

۴۳. محمد صديق حسن خان القنوجي (متوفاي ۱۳۰۷هـ)

محمد صديق حسن خان القنوجي که یکی سلفیان مشهور است و کتاب او را محدث بزرگ سلفی؛ محمد ناصرالدين الباني تلخیص کرده است به نام مادر امام عصر علیه السلام وقتی رسیده است چنین می گوید:

أنظر أمهات العترة الطاهرة الذين هم قدوة السادة وأسوة القادة في كل خير ودين من كن... وأم الإمام محمد بن حسن الملقب بالحجة والقائم والمهدي أم ولد اسمها نرجس.

الروضة الندية ، ج ٢ ص ١٥٠-١٥١

به مادران عترت پاک اهل بیت علیهم السلام نگاه کن، همان ها که الگوي ديگران در هر خير و دين هستند... و مادر امام محمد بن حسن ملقب به حجت وقائم و مهدي؛ کنيزي که [نام ايشان] نرجس مي باشد

٤٤. ياقوت بن عبد الله الحموي (متوفاي ٦٢٦ هـ)

ياقوت حموي پيرامون ذکر امام هادي و امام عسكري صلوات الله عليهما ، اشاره مي کند که منتظر يعني امام زمان سلام الله عليه از نسل اين بزرگواران است چنان چه مي نويسد:
عسکر سامرا قد تقدم ذكر سامرا بما فيه كفاية وهذا العسکر ينسب إلى المعتصم وقد نسب إليه قوم من الأجلء منهم علي بن محمد بن علي بن موسى بن جعفر بن محمد بن علي ابن الحسين بن علي بن أبي طالب رضي الله عنه يكنى أبا الحسن الهادي ولد بالمدينة ونقل إلى سامرا وابنه الحسن بن علي ولد بالمدينة أيضا ونقل إلى سامرا فسميا بالعسكريين لذلك فأما علي فمات في رجب سنة ٢٥٤ ومقامه بسامرا عشرين سنة وأما الحسن فمات بسامرا أيضا سنة ٢٦٠ ودفنا بسامرا وقبورهما مشهورة هناك ولولدهما المنتظر هناك مشاهد معروفة.

معجم البلدان، ج ٤ ص ١٢٣

پادگان سامراء: قبلا توضيحاتي به حد كفايت در مورد سامراء گذشت. اين پادگان به معتصم نسبت داده شده است و گروهی از بزرگان به آنجا منسوب هستند من جمله: علي بن محمد بن علي بن موسى بن جعفر بن محمد بن علي ابن الحسين بن علي بن أبي طالب رضي الله عنه که کنيه او ابا الحسن الهادي است

در مدینه متولد شد و به سامراء منتقل گردید و فرزندش حسن بن علي نیز در مدینه متولد و به سامراء منتقل شد فلذا به همین علت به عسکریین نامیده شدند. اما علي [منظور امام هادي سلام الله عليه] در ماه رجب سال دویست و پنجاه و چهار از دنیا رفت و مقام او بیست سال است که در سامرا وجود دارد و فرزندش حسن در سال دویست و شصت وفات یافتند و هر دو نفر در سامراء دفن شدند و قبور آنان در سامراء مشهور است و برای فرزندشان [مهدي] منتظر در سامراء مشاهدي معروف وجود دارد.

ياقوت حموي، حضرت مهدي (عجل الله فرجه الشريف) را فرزند امام حسن عسکري و امام هادي (عليهما السلام) مي داند.

٤٥. محمد ويس الحيدري (متوفاي 1405هـ)

محمد ويس الحيدري از ديگر علماي اهل سنت ضمن ترجمه امام هادي عليه السلام اشاره به فرزندان ايشان و حضرت مهدي عجل الله فرجه الشريف مي کند:

أولاده: أعقب خمسة أولاد: ... فالحسن العسکري أعقب محمد المهدي صاحب السرداب.

الدرر البهية في الأنساب الحيدرية ، ص ٧٣

[حضرت امام هادي عليه السلام] پنج فرزند داشت ... [يکي از آنها] حسن عسکري مي باشد که داراي فرزندی به نام محمد مهدي صاحب سرداب مي باشد.

٤٦. خير الدين الزركلي (متوفاي ١٤١٠هـ)

خير الدين زركلي، يکي از دانشمندان اهل سنت است که تصريح به ولادت حضرت مهدي عليه السلام

کرده است:

محمد بن الحسن العسكري الخالص بن علي الهادي أبو القاسم ، آخر الأئمة الإثني عشر عند الإمامية ، وهو المعروف عندهم بالمهدي ، وصاحب الزمان ، والمنتظر ، والحجة وصاحب السرداب ، ولد في سامراء ، ومات أبوه وله من العمر نحو خمس سنين.

الأعلام ، ج ٦ ص ٨٠

محمد فرزند حسن عسكري... آخرین امام از ائمه دوازدهگانه در نزد شیعه است . او از دیدگاه شیعیان به مهدي، صاحب الزمان، منتظر ، حجت و صاحب سرداب مشهور است . او در سامرا به دنیا آمد و در هنگام وفات پدرش پنج سال داشته است.

٤٧.مصطفي بن عبد الرحيم بن برقان الهاشمي (معاصر):

مصطفي الهاشمي در كتاب تذكرة الهاشمي پيرامون امام زمان سلام الله عليه چنین مي نويسد:
ابوالقاسم محمد بن حسن بن علي بن محمد بن علي رضا ولقب وي نزد اماميه حجت و قايم و مهدي
و منتظر ...

تذكرة الهاشمي، ص ١٨٥

٤٨.شريف أنس الحسني الكتبي (معاصر):

شريف انس حسني نسب شناس معروف عربستاني ، ضمن اختصاص دادن عنواني به امام عصر عليه السلام ، پيرامون غيبت و ولادت ایشان مي نويسد:

وتوفي الحسن العسكري في اوائل ملك احمد بن المتوكل بسر من رأي مسموما ... وله من الولد:
محمد المهدي.

محمد المهدي وهو محمد المهدي بن الحسن العسكري بن علي الهادي بن محمد الجواد بن علي الرضا بن موسى الكاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن علي زين العابدين بن الحسين الشهيد بن علي بن ابي طالب عليهما السلام.

والقابه: الحجة، والخلف الصالح، والقائم، والمنتظر، والتالي، وصاحب الزمان، واشهرها المهدي.

وكان عمره حين توفي ابوه خمس سنين.

فالإمام المهدي اختفى في سن مبكر، والأمر مسلم بين السنة والشيعة، على اختفائه وغياب أخباره وعدم ظهوره.

فقد ولد المهدي بسر من رأى في ليلة النصف من شعبان سنة خمس وخمسين ومائتين من الهجرة النبوية المباركة، وهو وحيد أبيه، لم يعقب الحسن غيره، وقد أعقبه في آخر حياته، وامه ام ولد يقال لها : نرجس.

ومن المؤرخين من نفى عقب أبيه الزكي العسكري، وهذا اطلاق في القول بما يوجب أن لا يعتد به، فالحسن العسكري بن علي الهادي عقبه مسلم في ابنه محمد المهدي.

الأصول في ذرية البضعة البتول ، ص ٩٨-٩٩

و حسن عسكري در اوایل [خلافت] ملك احمد بن متوكل در سامراء مسموم و از دنیا رفت ... و فرزند او، محمد المهدي است.

محمدي المهدي او محمد المهدي فرزند حسن العسكري بن علي الهادي بن محمد الجواد بن علي الرضا بن موسى الكاظم بن جعفر الصادق بن محمد الباقر بن علي زين العابدين بن الحسين الشهيد بن علي بن ابي طالب عليهما السلام مي باشد.

القاب او چنين است: حجت، خلف الصالح، قائم، منتظر، تالي، صاحب الزمان و مشهور ترين آنها، مهدي است.

سن او هنگامي وفات پدرش، پنج سال بود.

امام مهدي در سن جواني غايب شد و امري مسلم در بين شيعه و سني مي باشد بر خفاء و رواياتي پيرامون غيبت او و عدم ظهور ايشان.

مهدي در نيمه شعبان سال دويست و پنجاه و پنج هجري در سامراء به دنيا آمد. او تنها فرزند پدرش بوده و حسن [امام حسن عسکري سلام الله عليه] فرزندي غير از جز در اواخر عمرش بر جاي نگذاشت. مادر کنيزي بود که به آن نرجس گفته مي شود.

برخي از مورخين نسل پدرش زکي العسکري را انکار کرده اند [که او فرزندي ندارد]. اين اطلاق در کلام، اعتمادي به آن نمي شود چرا که حسن عسکري فرزند علي الهادي مسلما فرزندش محمد مهدي را بر جاي گذاشته است.

٤٩. عارف احمد عبدالغني (معاصر):

ايشان پس از اينکه به نام امام عسکري عليه السلام رسیده اند ، کنیه آن حضرت را ابومحمد ذکر کرده اند و نام مادر امام زمان را نیز بيان کرده است:

الحسن بن علي (الهادي ، العسکري) بن محمد (الجواد)...يکنى أبامحمد. كان من الزهد والعلم على أمر عظيم وهو والد الإمام المهدي ثاني عشر الأئمة عند الإمامية.

الجواهر الشفاف في أنساب السادة الأشراف ، ج ١ ، ص ١٦٠-١٦١

حسن بن علي العسکري، کنیه او ابا محمد است. در زهد و علم مقام والايي داشته است و پدر امام مهدي دوازدهمین امام در نزد شیعیان است.

۵۰. عبدالله بن محمد الحشلاف (معاصر):

حشلاف از معاصرین اهل سنت نیز با صراحت ولادت امام عصر علیه السلام را بیان کرده است:
وأما ولده محمد المهدي فهو الإمام الثاني عشر وهو الخليفة من بعد أبيه ولد سنة خمس وخمسين
ومائتين وقيل ثمان وخمسين وقد قيل أقل من ذلك وله ألقاب منها المنتظر وصاحب الزمان وأشهرها
المهدي.

سلسلة الأصول في شجرة أبناء الرسول ، ص ۱۴۴

واما فرزند او [امام حسن عسکری سلام الله علیه]، محمد مهدي، او امام دوازدهم و خليفه بعد از
پدرش است. در سال دویست و پنجاه و پنج بدنیا آمد. و گفته شده در سال دویست و پنجاه و هشت و کمتر
از این نیز گفته شده است. و ایشان القابی دارند از جمله منتظر و صاحب الزمان که مشهور ترین آنان مهدي
است.

۵۱. محمد عمر سربازي (معاصر):

مولوي محمد عمر سربازي نیز از جمله کسانی است که نسبت به ولادت امام عصر سلام الله علیه
تصریح کرده است.

فتاواي منبع العلوم کوه ون، ج ۳ ص ۱۴۱-۱۴۲

نتیجه:

با توجه به تصریحات پیش از یک صد عالم از علمای اهل سنت نسبت به ولادت امام زمان سلام الله
علیه، به همین مقدار بسنه می کنیم.

خداوند ان شاء الله همه ما را از منتظران واقعي حضرت ولي عصر عجل الله تعالى فرجه الشريف قرار

دهد.

موفق باشد

گروه پاسخ به شبهات

موسسه تحقیقاتی حضرت ولي عصر عجل الله تعالى فرجه الشريف